

A winter landscape with snow-covered trees and a fallen log. The scene is dominated by white snow and bare, frost-covered branches against a clear blue sky. A large, weathered log lies diagonally across the middle ground. The overall atmosphere is cold and serene.

Magyar Temetkezés

**KEGYELETI
SZAKMAI KIADVÁNY**

**III. évfolyam 4. szám
2005. december**

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Évet kíván a Keletfa Kft!*

Hegedüs Csaba

Kiss Tamás

Hegedüs László

Marján Tibor

Pál Árpád

Hegedüs Zsuzsa

Czura Agnes

◆ **Keletfa**

H-4405 Nyíregyháza,
Lujza u. 6.

Tel.: 06 (42) 460-782

Fax: 06 (42) 460-783

www.keletfa.hu

Kedves Olvasó!

Változnak az évszakok! S milyen gyorsan. Mintha tegnap lett volna, amikor a 2004-es év végi számban köszöntöttem Önt.

Ebben az esztendőben, egy „felejthető” tavasz, egy „szélsőséges” nyár, és a mindkettőt kárpótolni kívánó napsugaras, „szólót érlelő” ősz után újra közeledik az év vége.

A fenti jelzők természetesen csak az időjárásra vonatkoztak, hiszen a kegyeleti szakmában nagyon sok újdonság történt, amit részben ennek az újságnak a keretein belül igyekeztünk a szakmabeliekhez és minden érdeklődőhöz eljuttatni.

Akik figyelemmel kísérik lapunkat, azok tudják, hogy a konferenciák, kiállítások, külföldi szakmai utak nagy részének tapasztalatait az évi négyszeri megjelenésben belesűrítettük, gyönyörű képekkel, sok információval. S akkor még a sorozatokról nem is beszéltem, illetve a legfontosabbról, a szakmában történt törvénymódosításokról, valamint a kegyeleti szakmában tevékenykedők számára nagyon fontos reklámokról.

Jelen, év végi számunk is bővelkedik információban, visszatekintésekben. Elsőként is kiemelném a két napos Pécssett megrendezett II. Országos Kegyeleti Szakmai Vetélkedőt, amely bizonyította, hogy milyen sok kritériumnak kell megfelelnie annak, aki ebben a nagyon nehéz hivatásban kíván helyt állni.

Líraian szép interjút olvashatnak Jókai Annával, valamint az általa vezetett Kegyeleti Bizottságról, annak üléséről.

Visszaemlékezünk, írásban és képekben azokról, akik már nincsenek közöttünk, a halottak napjáról.

A Don -kanyarban elesett magyar katona áldozatokra emlékezünk a közadakozásból épült képolna képével is.

„Múlt és emlékezet” sorozatunkat is folytatjuk, akár csak a világba való kitekintést, a Svédországi temetkezési szokásokról olvashatunk érdekfeszítő gondolatokat.

Kiemelt figyelmet érdemel az OTEI vezetésének ülése, amely Kaposvárott került megrendezésre.

Kedves Olvasó!

Szeretnék Önnek, családjának, munkatársainak, egy kis karácsonyi hangulatot átnyújtani, amellyel szerkesztőtársaim nevében is – Puskás Béla, Nyakas László, Marján Tibor Kovács Krisztina – Békés, Boldog és Áldott Karácsonyi Ünnepeket kívánunk, s a 2006-os Esztendőben jó egészséget, boldogságot a magánéletükben, s sikereket az üzleti vállalkozásukban.

*Sas Erzsébet
főszerkesztő*

Tartalom

„Múlt és emlékezet”	4. oldal
OTEI ülés	5. oldal
II. Országos Kegyeleti Szakmai Vetélkedő	6. oldal
Urnacsarnok avatás Pécssett	9. oldal
Temetőkertészek	11. oldal
Hírek, események	12. oldal
Interjú Jókai Annával	16. oldal
IV. Országos Kegyeleti Konferencia	18. oldal
Visszatekintés a Halottak Napjára	21. oldal
Temetkezési szokások Svédországban	24. oldal

MAGYAR
Temetkezés
KEGYELETI SZAKMAI KIADVÁNY • 2005. ÉVVEGÉNY

Magyar Temetkezés Kegyeleti Szakmai Kiadvány
Megjelenik negyedévenként
Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület lapja.

Felelős kiadó: Simóka Kálmánné dr. az OTEI Elnöke 1086 Budapest, Fiumei út 16.

Szerkesztőség: Panteon Kegyeleti Szolgáltató Kft. Szekszárd, Alkony utca 1. Tel.: 74/511-755, Fax: 74/511-756, E-mail: szekszard@panteon-temetkezés.hu

A szerkesztő bizottság tagjai: Kovács Krisztina, Marján Tibor, Nyakas László, Puskás Béla

Főszerkesztő: Sas Erzsébet – Telefon: 06-20/5-749474

Címlapfotó: Szöke Tamás

Nyomda: Kerényi Nyomda Kft. Szekszárd, Eprekert u. 3. Tel: 74/413-501 E-mail: kerenyiz@kerenyiz.axelero.net – **Felelős vezető:** Kerényi Zoltán

„Múlt és emlékezet“

Fazekas Mihály

(1766-1828)

Fazekas Mihály költő, botanikus (1766. január 6. Debrecen - 1828. február 23. Debrecen)

A Csokonai köré csoportosuló írói kör legeredetibbnek tartott költője, egy debreceni gyógykövacs gyermeke. A debreceni kollégiumban a természettudós Hatvani István is tanította. A kollégium befejezése után 1781-ben beiratkozott a teológiára, de egy évvel később már ki is marad az iskolából, mivel közhuszárnak áll. Galíciában és Lengyelországban szolgált. Részt vett az 1788-as törökök elleni hadjáratban, ahol meg is sebesült. 1791-től másfél évet Galíciában töltött ezredével, ahonnan Franciaországba vezényelték.

Apja halála után (1796.) leszerelt és hazaköltözött Debrecenbe, ahol idejét a költészetnek és a botanikának szentelte. 1806-tól városi adópénztárnokként, egy évvel később esküdtnak választják, s ezek mellett 1823-ig a Kollégium pénztárnokaként is dolgozott. Szoros kapcsolatot tartott fenn Csokonaival. Életének fő művét, a Ludas Matyit 1804-ben fejezte be. A hexameteres elbeszélő költemény egy eredeti magyar rege négy levonásban. A mű Kerekes Ferenc révén Bécsben került kiadásra Fazekas beleegyezése és megkérdezése nélkül. A műben Fazekas Mihály hitelesen és életszerűen mutatja be a 18. és 19. század fordulójának legfontosabb társadalmi problémáját, a nemesség és a parasztság ellentétét. Költészete

a felvilágosodásból a romantika felé vezetett. Tőle eredeztethető Petőfi népiessége is.

Fazekas azonban a természetrajz tudósa is volt. Saját kis birtokán - melyet folyamatosan bővített - kísérletezte ki az okszerű gazdálkodást, ott figyelte meg a növények természetét. Sógorával, Diószegi Sámuellel együtt írta a Magyar Fűvészkönyvet, mely Magyarországon elfogadtatta Linné növénytan rendszerét. Ez a könyv teremtett rendet a növénynevek hazai zűrzavarában. A műnek közönségsikere nemigen volt, de szakmai körökben elismerték a munka jelentőségét. Ő tervezte és készítette elő a debreceni Fűvészkertet, melynek megnyitását sajnos nem érthette meg.

Későbbi éveiben verset alig-alig írt, de vitairatokkal szólt bele az irodalom ügyeibe. „Debrecen védelme” című cikkével összevitázott Kazinczyval, mivel az Csokonaira emlékezve megvetően szólt a debreceni gőgös lokálpatriotizmusról. Ez volt az Árkádia-pör, mely indulatosan folyt Kazinczyék és a debreceniek között.

A Dorottya-levelekben könnyed, tréfás hangon fejti ki esztétikai nézeteit, hitet téve a felvilágosodás szükség-szerűsége mellett. Sírja a debreceni Köztemetőben található, VI. liget 20. sírhely.

Marján Tibor

Fazekas Mihály: Ének a hosszú télhez

Óh, meddig kell még a nyers szél
Dérdúrságát szenvednünk!
Engedd már óh makrancos tél,
Zúzos lárvád elvetnünk!
Vidd el rólunk vad honjába
A mord éjszak tunya seregét:
Hadd láthassuk pompájába
A vidító kikelet egét!

A gémberegő természetnek
Engedj egy kis tágulást;
A sok béburkolt életnek
Lágy szellőtől újulást.
A madár hadd csimpalykódzon
A bimbózó csere tetején;
Egy kis fűszál hadd nyújtódzon,
S egy szem harmat legyen a helyén

Akkor mink is megfrissülvén
A tavasz jóvoltából,
S új lélekkel felperdülvén
A sut rekkent zugjából,
A zsendülő természetbe
Víg énekkel ki-kiszaladunk:
S egy-két verset tiszteletbe,
Csak halj meg tél, neked is adunk.

„ A Magyar Temetkezés című újság jusson el minden temetkezési vállalkozóhoz! ”

OTEI ülés Kaposváron

A Kaposvár melletti szarkavári egykori Somssich kastélyban tartotta ülését szeptember 29-én az OTEI elnöksége. Az elnökasszony Simóka Kálmánné dr. betegsége miatt a házigazda Puskás Béla vezette le az ülést.

Az első napirend tárgyalása során Puskás Béla tájékoztatta az elnökséget a temetkezési törvény és kormányrendelet módosításának szakmai tapasztalatairól. Ennek során elhangzott, hogy a jogszabályi változásokat követően jelenleg a helyi rendeletek megalkotása, módosítása van napirenden.

Az önkormányzatoknak ezekben a hónapokban kell megalakítani a rendeleteket. Valamennyi önkormányzatnak módosítani kell a rendeletét, mert a törvény és a kormányrendelet változása ezt szükségessé teszi. A módosítások egyik legfontosabb része a kötelező díjakat érinti. A kötelező díjak három csoportba sorolhatóak. Az első csoportba a temetési helyek árai, valamint az újraváltási díjak szerepelnek. A második díjcsoportha a temetőben vállalkozásszerűen munkát végző vállalkozók által fizetendő temető fenntartási hozzájárulás tartozik. A harmadik csoportba a (új fogalom) a létesítményhasználati díj tartozik. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a jegyzők egy része teljesen tájé-

kozatlan a jogszabályi változásokkal kapcsolatban. Az elnökség döntésének megfelelően a jogszabályi változások tapasztalatait a Magyar Temetkezés című újságban közzé kell tenni, ugyanakkor ezekről a gondokról a következő elnökségi ülésen megfelelő előkészítés után tárgyalni kell.

Petrich Csaba az oktatási bizottság munkájáról adott részletes tájékoztatást. Elmondta, hogy már szinte mindenki túl van a temetkezési szolgáltató szakmai képzésen, de a képzések mind a mai napig tartanak. Egy országos szintű szakmai továbbképzésen gondolkozik amelyen azok vennének részt akik az ügyfelekkel közvetlen kapcsolatba kerülnek. A képzés egy napos lenne, melyet a javaslat alapján egy szombati napon meg lehetne oldani. Dönteni kell abban, hogy a továbbképzést az OTEI egyedül végezze-e, vagy közösen a MATESSz-szel, esetleg bízson meg egy független oktatási céget.

A következő napirend keretében Priezpsiczky Péter a Magyarországi Krematóriumok Szövetségének elnöke adott részletes tájékoztatást a szövetség eddigi munkájáról, további terveikről. A szövetség alapvető célja a hamvasztási kultúra színvonalának emelése Magyarországon. Ezt két ok is sürgeti. Az egyik a lakosság fokozódó elvárása, a másik pedig megfelelni a nemzetközi (európai uniós) elvárásoknak. Elhangzott, hogy jelenleg 12 hamvasztó üzem van Magyarországon, mely teljesen lefedi az ország területét. Jelenleg az ország nem bír el többet. Ez csak akkor változhatna ha nagyobb hamvasztási költségekkel lehetne kalkulálni, ahol éves szinten elég lenne egy-egy hamvasztó üzemben 500-1000 hamvasztás.

Az elnökség a továbbiakban foglalkozott a sikeres TEMEXPO 2005. szakmai kiállítás pénzügyi kérdéseivel, majd tájékoztatót hallgatott meg Petrich Csabától a pécsi szakmai vetélkedő előkészületeiről és a lebonyolítás folyamatáról.

Befejezésül Puskás Béla adott képes beszámolót a nagyszerű boszniai szakmai kirándulásról

Végül az elnökség megbízta Nyakas Lászlót, hogy a következő elnökségi ülésre készítsen egy költségvetést arra vonatkozólag, hogy a Magyar Temetkezés című újság eljusson minden temetkezési vállalkozóhoz.

Nyakas László - Puskás Béla

II. Országos Kegyeleti Szakmai Vetélkedő Pécs, 2005. október 1-2.

Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület, valamint a Pécsi Temetkezési vállalat 2005. október 1-2-án rendezte meg a II. Országos Kegyeleti Szakmai vetélkedőt, melynek célja a temetkezési szakma elismertségének növelése, a temetkezési dolgozók elméleti és gyakorlati tudásának reprezentálása, szakmai ismereteinek, gyakorlati jártasságának bemutatása a jogszabályi kötelezettségeknek is eleget téve.

A rendezvény helyszíne Pécsen a Hunyor Vendégház és Diák szálló ideális helyszínnek bizonyult, mind a vetélkedő megrendezésére, mind a szakma fogadására, akik mindkét napon nagy érdeklődéssel és a tapasztalatszerzés igényével lelkiismeretesen nézték és izgulták végig a versenyt, amelyben hat csapat mérte össze tudását.

A vetélkedőn a zsűri a verseny nehézségének és komolyságának, valamint tétjének megfelelően munkáját nagy odafigyeléssel és szakmaisággal végezte.

A zsűri tagjai voltak: Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület képviselőiben Marján Tibor, Nagy Gábor, Nyakas László, és Petrich Csaba, mint a vetélkedő házigazdája.

A zsűri elnöke: Prutkay János a Belügyminisztérium Településfejlesztési Irodájának munkatársa.

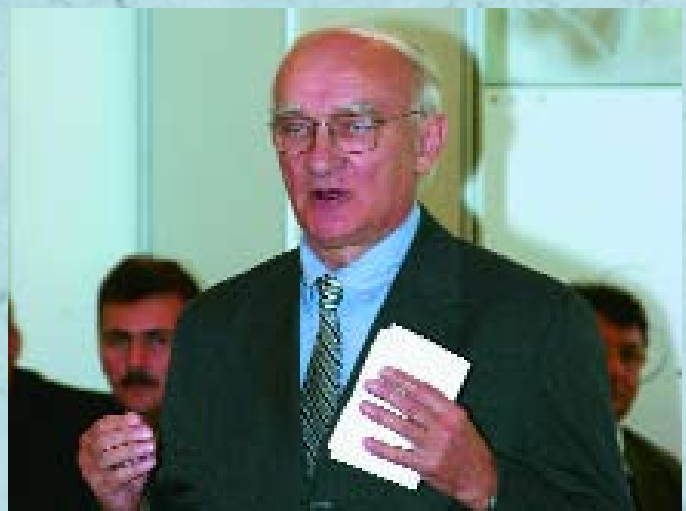
A vetélkedőt Ódor László – temetési szónok – a Pécsi Temet-

kezési Vállalat munkatársa szakszerűen, pártatlanul, és gördülékenyen vezetette.

A csapatok nevezési díja: 30.000 Ft. volt, melyet a jelentkezéssel egyidejűleg az OTEI számlájára fizettek be.

A játék tisztasága, korrektsége és a csapatok egyelő esélyekkel történő indulása érdekében a játékban résztvevő csapatokat úgy állították össze, (3 + 1 fő csapatkapitány) hogy a benevezett csa-

patokban felsővezetők (igazgatók, ügyvezetők, főosztályvezetők, osztályvezetők és ezek helyettesei) nem vehettek részt.

A versenyt megnyitotta Majsai Sándor a BM Településüzemeltetési Iroda főosztályvezetője, többek között az alábbi szavakkal köszöntötte a csapatokat:

„ E vetélkedő növelheti a kegyeleti szakmai és társadalmi elismertségét, s itt valóban elmondhatjuk, hogy nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos.”

Dr. Gonda Tibor Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere, valamint Lászlóné Dr. Kovács Ilona Baranya Megyei Önkormányzat főjegyzője voltak a vetélkedő és a rendezvény fővédnökei.

Petrich Csaba a Pécsi Temetkezési Vállalat igazgatója – ügyis mint házigazda – a következő szavakkal ösztönözte a versenyző csapatokat:

„Jó versenyt kívánok, mi a magunk részéről mindent megtettünk – köszönet érte minden munkatársamnak, akik a verseny szervezési munkáiban részt vettek – hogy egy igényes versenyt, egy felejtéhetetlen hétvégét szervezzünk azoknak, akik e nemes vetélkedőn megmérettetik magukat.”

Nyakas László a Szekszárdi Panteon Temetkezési Vállalat igazgatója, ügyis mint az OTEI –t képviselő zsűritag, a tőle megszokott lényegre törő szavakkal indította el a vetélkedőt:

„A csapatoknak jó versenyzést kívánok, nekünk zsűritagoknak pedig nehéz munkát, igazságos döntést.”

A vetélkedő 11 versenyszámból állt, melyek a következők voltak:

1./ Bemutatkozás, 2./ Keresztretjtvény, 3./ Activity 4./ Tájékoztató futam 5./ Temetkezési, kegyeleti kellékek ismertetése 6./ Kakukktojás 7./ Activity 8./ Szlalomozás 9./ Igaz – hamis 10./ Nemzeti Kegyeleti Bizottsággal kapcsolatos feladványok 11./ Képkirakó

A vetélkedő korrektsége érdekében, a zsűritagok közvetlenül az adott feladatok kezdetekor, lezárt borítékban kapták meg a konkrét kérdéseket, valamint a kapcsolódó megoldásokat.

A versenyben résztvevők csapatok:

Budapesti Temetkezési Intézet Rt. – Budapest

Kapitány: Kovács Krisztina Tagok: Kincses Zoltán, Kulcsár László, Herczeg Gyula

„Jószív” Temetkezési Szolgáltató és Kereskedelmi Kft. – Győr
Kapitány: Hornyák Sándor Tagok: Ács Istvánné, Szabó István, Kuti Sándor

MÉKI – R Kft. – Pápa

Kapitány: Pintér Norbert Tagok: Bódai Dániel, Tunner Tamás, Végh Attila

Somogy Megyei Temetkezési Szolgáltató Kft. – Kaposvár

Kapitány: Élő Zsolt Tagok: Horváth Attila, Kovács Ferenc, Zóka Gábor

Vas Megyei Temetkezési Vállalat - Szombathely

Kapitány: Sipos Zoltán Tagok: Baranyai István, Csonka Imre,

Szalay Zoltán

Városgazdálkodási Kft. – Zalaegerszeg

Kapitány: Bruckner János Tagok: Vanczák Péter, Bagó Gyula,

Horváth Géza

A csapatok a versenyben elért eredményei:

I. helyezett 219 ponttal a Vas Megyei Temetkezési Vállalat - Szombathely, díjuk: 80.000,- Ft.

II. helyezett 212 ponttal a Budapesti Temetkezési Intézet Rt. - Budapest, díjuk: 60.000,- Ft.

III. helyezett a Somogy Megyei Temetkezési Szolgáltató Kft. - Kaposvár, díjuk: 40.000,- Ft.

IV. helyezett a Városgazdálkodási Kft. - Zalaegerszeg, díjuk: tárgyjutalom.

V. helyezett MÉKI - R Kft. - Pápa, díjuk: tárgyjutalom.

VI. helyezett „Jószív” Temetkezési Szolgáltató és Kereskedelmi

Kft. - Győr, díjuk: tárgyjutalom.

A vetélkedőn résztvevők csapatok mindegyike ajándékokat is kapott, melyek a verseny támogatóinak köszönhetőek: *Jäger Ipari és Kereskedelmi Bt., Electroautó, Freszton Bt., Karsol Kft., Keletfa Kft., Mantex Ipari és Kereskedelmi Kft., Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület, Pécsi Temetkezési Vállalat, Rufftech Kft., valamint Tám László fotóművész*, aki a vetélkedő első napjának estjét egy felejthetetlen és fantasztikus élményt nyújtó, országosan is nagy sikert és elismerést aratott diaporáma vetítéssel tette emlékezetessé a résztvevők számára.

Prutkay János a BM Településfejlesztési Iroda munkatársának, a zsűri elnökének a versenyt értékelő mondataiban elhangzott, hogy a kegyeleti szakma büszke lehet arra, hogy ilyen felkészült, szellemi, szakmai, gyakorlati tudást bemutató munkatársakat tudhat soraik között. Ezt követően mondta el záróbeszédét Petrich Csaba a Pécsi Temetkezési Vállalat igazgatója, megköszönve a csapatok lelkiismeretes felkészülését, korrekt versenyzését, a szakmai közönség érdeklődő részvételét, a verseny rendezésében résztvevő kollégáinak, - akikre méltán lehet büszke - munkáját.

A II. Országos Kegyeleti Szakmai Vetélkedő előkészítése, lebonyolítása, a két napos rendezvény kiemelkedően magas szakmai színvonala, a *Pécsi Temetkezési Vállalat munkatársainak* mindenre kiterjedő rendezőkészségét dicséri, amely mögött sok munka,

Urnacsarnok ünnepélyes átadása Pécssett

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata valamint a történelmi egyházak képviselőinek részvételével Pécssett a köztemetőben 2005. október 30-án felavatták az urnacsarnokot.

A Pécsi Köztemetőben 1988-ban készült el a kültéri ravatalozó, melyet nyitott kialakítása miatt nem vettek igénybe a hozzátartozók. Az elmúlt 17 évben összesen csak 3 ravatalozás történt. Mielőtt az építmény teljesen tönkrement volna, a Pécsi Temetkezési Vállalat vezetése - továbbhasznosításban gondolkodva - arra az elhatározásra jutott, hogy zárt ravatalozót alakít ki, mely több funkcióval rendelkezik. A temető déli

részén is szükség volt már régóta egy ravatalozó építésére a nagy távolságok miatt.

A kivitelezés 2005. augusztus elején kezdődött meg. Három hónap alatt készült el a 15 millió Ft-os beruházás, mely 120 db iker urnafülkét tartalmaz, így 240 db urna elhelyezését teszi lehetővé.

A belső tér exkluzív, igényes kialakítású, a fülkék gránit zárólapokkal, világító örökmécsessel felszereltek.

Sas - fotók: Tám László

Magyarország új, hamvasztási kellékeket gyártó társasága

Békés Karácsonyt és sikeres 2006-os esztendőt kíván a

JÁGER URNA

jagerf@monornet.hu • www.jagerurna.hu
Érdeklődni: mobil 30/250-1874,
tel/fax: 29/311-372

Rexim Kft.

Pionjār és Cobra robbanómotoros bontókalapácsok

Temetkezési gépek és eszközök forgalmazása

2100 Gödöllő, Dózsa György u. 55.
Telefon: 28/514-470 Fax: 28/412-590
06-30/9400-410

biztonsági járőrkeret+rossu

minikotró

foldbox

www.rexim.hu • rexim@vnet.hu

2890 - Tata
Hajdú u. 36.
Tel / Fax: 34 / 487 - 847

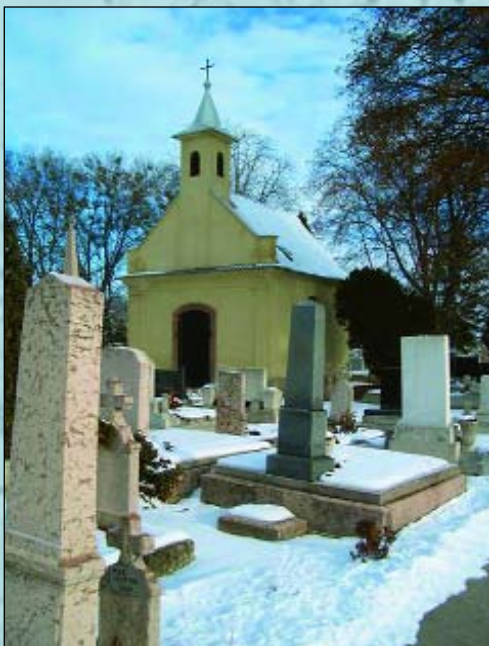

www.temetokert.hu
info@temetokert.hu

Temetőkertészek és Fenntartók Egyesülete

által fenntartott oldal

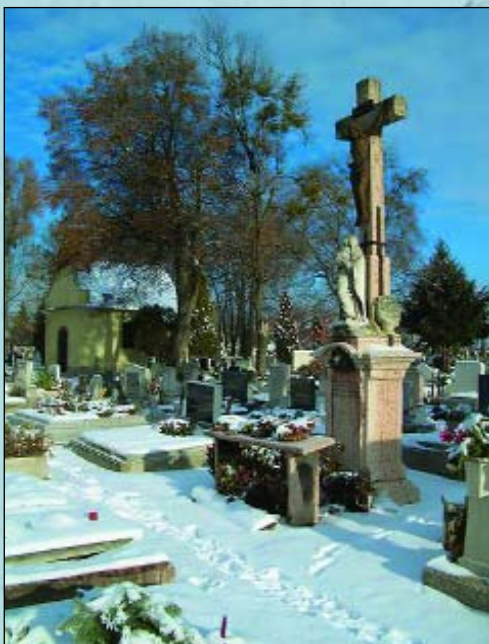
Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kívánunk minden egyes Tagunknak és Olvasónknak!

A Temetőkertészek és Temetőfenntartók Egyesülete a 2006. évben is áll a Tagok rendelkezésére minden olyan témában, ami temetőüzemeltetési, sírkertészeti jellegű.

Javaslatainkkal szívesen segítünk:

- a megváltozott temetkezési törvény értelmezésében,
- temetőüzemeltetési szerződések korrekt megfogalmazásában,
- temetőrendeletek joghelyességének ellenőrzésében

Mindezek mellett várjuk azok jelentkezését, akik megosztanák velünk egyedi üzemeltetési szerződésük részét vagy egészét, és azt, hogyan vitték sikerre elképzeléseiket. Továbbá tisztelettel vesszük azt is, akik saját, vagy üzemeltetett temetőjük bemutatásával színesebbé tennék rovatunkat és honlapunkat!

Baráti üdvözléssel:

Dobos János
elnök

- • - Hírek, események - • - Hírek, események- • -

Országos Közhasznú Alapítvány

A Somogy megyei Bíróság közhasznú szervezetként nyilvántartásba vette az OTEI által létesített Országos Közhasznú Alapítványt. Az alapítvány elnöke: Petrich Csaba

Az alapítvány célja: A temetőkben, sírkertekben, kegyeleti parkokban a kegyeleti jogok gyakorlása során az emberi és állampolgári jogok érvényre jutásának biztosítása, a kulturális örökség megóvása és a műemlékvédelem

Vértanúk szigete

A nemzeti gyásznapon, Kaposváron a vértanúk szigetén több százan emlékeztek az aradi vértanúkra.

Dr. Giber Vilmos tanácsnok emlékező szavait követően a résztvevők elhelyezték gyertyáikat a vértanúk emlékköveinél.

Gróf Batthyány Lajos emlékköve

Sírfelújítás

Kaposvár sírköves vállalkozói az elmúlt években 32 neves személy síremlékét újították fel.

Az elért eredmények lelkesítő hatását látva azzal a felhívással fordulnak hazánk sírköves vállalkozóihoz, hogy cselekedjenek hasonlóan.

Hazánk kiemelkedő személyiségei sírjának megóvása valamennyiünk kötelessége.

- • - Hírek, események - • - Hírek, események- • -

Hősök emlékműve

A Mártírok és Hősök közalapítvány gyertyagyújtásra és néma főhajtsra hívta mindazokat mind azokat, akik emlékezni szeretnek volna azokra, akik hazánkért és szűkebb környezetükért, Kaposvárért áldozták életüket.

A megemlékezés helyszíne a Hősök emlékműve.

Várda

Várdán (Somogy megye) a Területfejlesztési Tanácstól nyert pályázati pénzből a fokozatosan megújuló temetőben új utakat építettek. A temető különlegessége, hogy itt temették el Köbl Józsefet a kaposvári gimnázium 16 éves tanulóját.

Köbl József 1956 november 4-én több társával együtt a kaposvári Nemzetőrség épületében (ma pártok háza Szent Imre út. 14.) tartózkodott. A szovjet csapatok bevonulását követően a fiatalokat kiterelték az épület elé. Májig tisztázatlan ok miatt egy szovjet tiszt géppisztollyal a feltartott kezű fiatalok közzé lőtt. Köbl József azonnal meghalt. Több agyonlőtt társával együtt először a kaposvári Nyugati temetőben temették el, majd 1992-ben került sor Várdán az újra temetésére. A várdai önkormányzat látványos ünnepség kertében emlékezett az 1956-os forradalom hőseire és áldozataira.

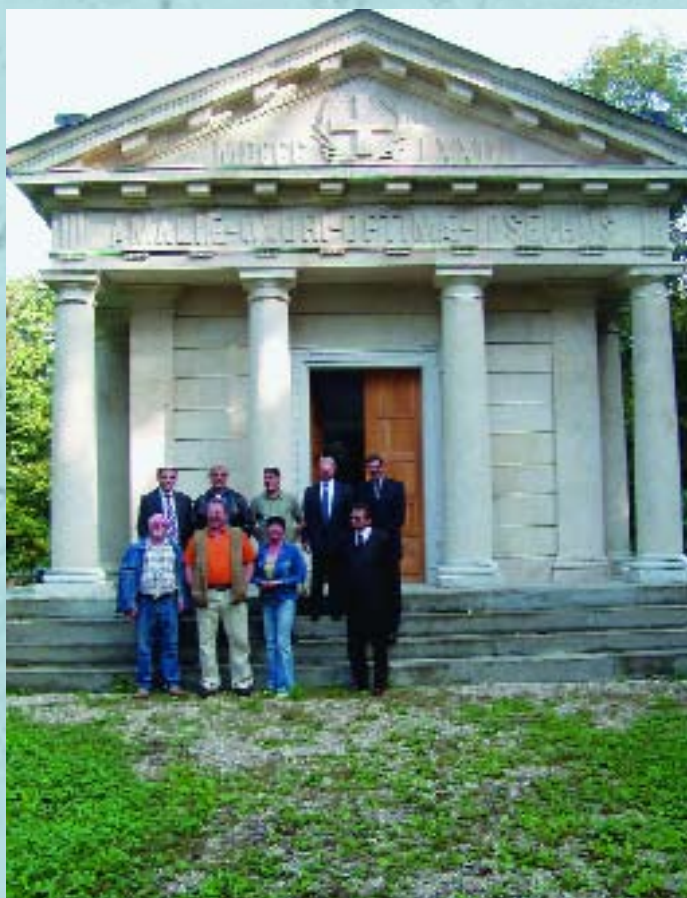

- • - Hírek, események - • - Hírek, események - • -

Továbbképzés

Az OKTÁV Továbbképző Központ Rt. (Esztergom-kertváros, Wesselényi u. 35-39. Tel: 33/435-755) web: www.oktav.hu e-mail: hulko@oktav.hu továbbra is szervez temetkezési szolgáltató és parkgondozó szaktanfolyamokat.

Somssich Mauzózeum Szarkaváron

Az OTEI elnökség tagjai a kihelyezett ülést megelőzően tekintették a mauzóleumot. A Somssich mauzóleum egy műemlék együttes részét képezi Kaposújlak község külterületén az un. Szarkavár dombon. Itt telepedett le 1824-ben a Saárdi Somssich család, melynek leszármazottai folyamatosan alakították ki a műemlék együttest.

MDCCCLXXIV AMÁLINE - UXORI - OPTIME - IOSEPHUS (a mauzóleum homlokzatán olvasható)

Sírok és sírfeliratok

Gr. Somssich József (1812-1894. június 15.) Császári és királyi kamarás és a főrendiház örökös tagja. Sírfelirat: Áldás, hála és szeretet kísérfje végső nyugalmaiban. AMEN.

Gr. Somssich Józsefné (1895-1941.) sz.: br. Schiller Amália Gr. Somssich Imre (1843. április 4 - 1914 március 28.) A magyar főrendi ház örökös tagja. Sírfelirat: Sok testi szenvedést mért

rá az Isten Melyet csak övéi szeretette tudott enyhíteni. Áldott legyen emléke. Nyugodjék békében

Gr. Somssich Imréné (1848-1926) sz. Gr. Széchenyi Mária, Gr. Attems Móricz (- 1926), Gr. Somssich János (1882 - 1931), Gr. Somssich Jánosné (1894-1943) sz: Gr. Zichy Magdolna. A mauzóleumot 2000-2001-ben felújították.

A sírok elhelyezkedése: 1-2-es a mauzóleumban.3-4-es a mauzóleum bal oldalán, elől. 5-ös a mauzóleum bal oldalán hátul. 6-7-es a mauzóleum jobb oldalán, hátul.

Talajvizes temetők

A kifogásolt jogszabály:

A kormány 121/2005 (VI. 28) Kormányrendelet 1 §-a.

„Temetési helyen koporsós temetést mindaddig nem lehet végezni, amíg a talajvíz legmagasabb szintje a talajszint alatt 2,5 méternél magasabb.”

A javasolt módosítás lényege:

„Működő temetőben rátemetési lehetőséggel addig lehet koporsós temetést végezni, amíg a talajvíz legmagasabb szintje a talajszint alatt 2,0 méternél, rátemetési lehetőség nélkül addig lehet koporsós temetést végezni, amíg a talajvíz legmagasabb szintje a talajszint alatt 1,6 méternél nem magasabb”.

Indoklás:

A javasolt módosítás megfelel 2005. július 1. előtti törvényes gyakorlatnak. Nincs tudomásunk arról, hogy több évtized alatt egyetlen fertőzés, vagy egyéb közegészségügyi probléma keletkezett volna, a szabályosan 1,6 m, illetve 2,0 m mélységű sírgödörbe temetett elhunytakra visszavezethetően.

Több millióra tehető azon állampolgárok száma, akik 2005. július 1 előtt jogot szereztek egyes, kettős, vagy többes sírhelyek váltásával a későbbi rá-, vagy mellétemetésre, akiknek e jogát érdemi indoklás nélkül csorbítja, vagy megvonja a kifogásolt Kormányrendelet 1 §-a.

A jogszabály olyan elhunytak hozzátartozóit kényszeríti rá a hamvasztásos temetésre, akik végrendeletben, vagy szóbeli végakarataiban a koporsós temetési módot kötötték ki.

A hazai hagyományokat, szokásokat megváltoztatja, (Budapest és a nagyvárosok kivételével) megnöveli a hamvasztásos temetések számát és arányát, a koporsós temetések rovására. Munkahelyeket szüntet meg, és fejlesztési forrásokat von el a temetkezési szolgáltatásoktól és a koporsót gyártó/forralmazó vállalkozásoktól.

Szabálysértési bírság lehetőségét teremti meg azon jóhiszemű temető üzemeltetőkkel szemben akik a lakossági nyomásnak engedve, a korábbi gyakorlatnak megfelelően járnak el.

A híroldalakat összeállította és fozozta: Puskás Béla

*MAGYAR TERMÉK,
BÁRSONYOS ELEGANCIA, STÍLUS, MINŐSÉG*

First-European-Hungary Kft.

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és

Békés Boldog Új Évet kívánunk Minden Kedves Partnerünknek!

*7800 Siklós,
Szent István tér 8.*

*Tel.: 72/579-132
Fax: 72/579-133
e-mail: first@gavill.t-online.hu*

„Kegyelet mindenkinek jár...”

Élő emlékezettel a feledés ellen

Interjú Jókai Annával

Fenn kell tartani az emlékezetet, mert az a nemzet, amely úgy érzi, hogy a múltjának nem tartozik semmivel, az semmit sem követelhet a jövőtől. – Jókai Anna Kossuth-díjas író, a Nemzeti Kegyeleti Bizottság elnöke vallja ezt, akit a bizottság munkájáról, a méltó kegyeletért végzett erőfeszítéseikről, illetve egy új kezdeményezésükről, a határokat átívelő sírkert létrehozásáról kérdeztük.

– Honnan jött az ötlet, miszerint amolyan virtuális Nemzeti Sírkerttel adóznának nagyjaink emlékének?

– Az elmúlt öt és fél év alatt, amióta megkaptuk a kormány megbízatást, sokat tündödtünk azon, miként őrizhetnénk meg fizikaiságában is minden olyan nagy nemzeti hősiességnek az emlékezetét, akinek ismerjük a sírhelyét. Nyilván, nem egy temetőben zsúfolódnak össze e neves személyiségek, ezért az tűnt logikusnak, hogy ne terület szerint állítsunk fel egy nemzeti sírkertet, hanem aszerint, hogy hol vannak ezek a nyughelyek.

A virtuális jelző azért kifejező, mert térképileg nem tudjuk összekapcsolni ezeket a sírokat, ugyanakkor meg tudjuk jeleníteni e jellegzetes és számunkra nagyon fontos nyugvóhelyeket.

A virtuális Nemzeti Sírkert a tengeri korallszigetekhez lesz hasonló, amelyek először úgy tűnnek, mintha egymástól teljesen függetlenül léteznének, de egyszer csak megtörténik a cso-

da, mert kiderül: valamilyen apró hajszálcsovekként mégiscsak összekapcsolódnak.

A sírkertet nemcsak a szűkre szabott határokon belül kell kialakítani, hanem az egész Kárpát-medencében, sőt, mindentűnt a világon, ahol nevezetes magyar ember lett eltemetve.

– Tehát a legkisebb magyar falu sírkertjétől kezdve Budapesten és a Házsongárdi temetőn át egészen Körösi Csoma Sándor sírjáig terjed majd ez a virtuális emlékhely?

– Igen, bár Házsongárd még csak terv, mert bizonyos külügyi vonatkozások is beléphetnek, de arra törekszünk, hogy addig, amíg nem tudjuk bővíteni, legalább Magyarország legyen biztonságosan lefedve.

– Ha már gondolatban Kolozsvár több mint négyszáz éves temetőjében járunk – ahol sok jeles magyar személyiség nyughelye között találjuk Kriza János, Reményik Sándor, Misztótfalusi Kiss Miklós, Apáczai Csere János sírját is –, hadd emlékeztessen egy szép gesztusra, amikor a Nemzeti Kegyeleti Bizottság támogatta a Házsongárdi temető albumának megjelentetését.

– Örülünk, hogy segíthettünk. Olvastam egy interjút arról, hogy egy munkacsoport összeállította ezt a nagyon szép albumot, ám támogatók híján nem tudják megjelentetni. Megnéztük anyagi lehetőségeinket, s értesítettük a szerkesztőket, hogy a kiadási költségek egy jelentős részét vállaljuk. Másfél millió forinttal támogattuk az album megjelentetését.

– Folyamatosan emelik be a megyék neves személyiségeinek sírját a Nemzeti Sírkert kataszterébe. Vannak-e előzetes becsülések arról, hogy hány ezer sírhantot rejthet ez a virtuális temető?

– Ezt nem tudjuk, csak gyanítjuk, hogy alig akad Magyarországon olyan település, ahol legalább egy nagyság ne volna eltemetve. Különbséget is kell tennünk, hiszen vannak olyan sírhelyek, emberek, amelyek a helyi közösségeknek rendkívül fontosak, de országosan nem épültek be az emlékezetbe. Az ott élő közösségeknek azonban legalább olyan fontos, mint egy országos jelentőségű. A megkezdett feladat – amelyben együtt dolgozunk a megyei temetkezési szolgáltatókkal –, nem egy és nem öt évre szól, s még csak nem is lépésekben mérhető. Olyan folyamatos munka, amit gyakorlatilag soha nem lehet befejezni. Az ember ugyanis halandó, s mindig lesznek új sírok, amelyek ugyan csak 25 év után válnak mozdíthatatlanná, védetté, de addig is B kategóriás formában gondoskodni kell arról, hogy gondatlanságból vagy nemtörődömségből ki ne borítsák „lakójukat” a sírjukból.

– Első nyilvános ülésüket Kaposváron tartották. Miért éppen a somogyi megyeszékhelyet választották?

– Elsősorban azért, mert ebben a megyében példa nélküli a kegyeleti munka. Nemcsak a Somogy Temetkezési kft. jóvoltából, hanem egyes köfaragóknak köszönhetően is, akik ellenszolgáltatás nélkül újítják fel neves személyek sírját. Az elmúlt időszakban már 32 ilyen sír készülhetett el. Jomagam nagyon régóta, s mindig örömmel jövök Somogyba. Iskolákba, találkozókra, s tavaly nyáron a göllei katolikus templomban Balás Béla megyéspüspök úr mellett én is elbúcsúzhattam Fekete Istvántól, sokunk kedvenc írójától, aki végleg hazatért szülőfalujába.

- *Miből gazdálkodik a bizottság, s mire fordítja ezt a pénzt?*

- Elkülönített költségvetési tételből, amelyből ebben az esztendőben jelentős összeget zároltak. Most azonban visszakaptunk 7 millió forintot. Fontos programjaink vannak; olyan sírfelújítások, amelyek nagyon sokba kerülnek. Állampolgári bejelentés alapján újítottuk fel például az írószövetséggel közösen Herczeg Ferenc Farkasréti temetőben található sírját, amely valóban rettenetes állapotban volt. De említhetnék több példát is, amikor Illyés Gyula és Radnóti Miklós nyughelyének környékét hoztuk méltó állapotba. A Kossuth mauzóleum környezete szintén rendkívül el volt hanyagolva, és Bethlen Istvánnak – aki 1921-1931 között volt Magyarország miniszterelnöke – is új, méltó síremlék készült. Kegyeleti konferenciákat szervezünk, amelyek szintén viszik a pénzt, mint ahogy a működés is pénzbe kerül. Szerencsére a háttérben egy erős munkatársi gárda működik. Radnainé dr. Fogarassy Katalin, a bizottság titkára mozgatja azt a lelkes csapatot, amely a gyakorlati munkát végzi.

- *Egy-egy sír felújítás után – ahol nem halt ki teljesen a család – kapnak-e visszajelzést, köszönetet? Radnóti özvegye, Fanni asszony még él...*

- Ebben az esetben kaptunk; Fanni nagyon hálás volt azért, amit tettünk.

- *Hogy látja: Magyarországon a kegyelet milyen tûrêshatárok között mozog?*

- Kegyelet mindenkinek jár, még annak is, aki bûnökkel terhelt elte az életét, de dicsôség már nem. Azt látom, hogy a kegyeleti ügyekkel rendben van az ország. A hozzátartozók megbecsülik szeretteiket, emlékeznek alakjukra, mozdulataikra, bölcsességükre, sôt esetenként túlságosan sok pénzt is áldoznak rájuk, ami személyes ízléssel nem egyezik. Én nem szeretem a túl díszes kriptákat, a giccses, szoborszerű képzôdményeket, síremlékeket. A baj az, hogy még mindig nincs elég pénz arra, hogy azoknak a sírja, akik megérdemlik, jobb állapotban legyen. Szébb, tetszêsebb képet kell kialakítani a temetôkben, mint amilyen most fogadja a látogatókat.

- *Elhanyagolt sírokat, ledôlt, megcsönkített sírköveket minden temetôben látunk. József Attila születésének centenáriuma sem volt elég nyomós érv ahhoz, hogy az április 11-i születésnapra elkészüljön a költô új síremléke.*

- Valóban jobb lett volna, ha már áll az emlékmû, de a halálának évfordulójára, december 3-ra minden bizonnyal elkészül.

- *Van még egy évfordulós jeles személyiségünk: Csokonai Vitéz Mihály, aki 200 évvel ezelôtt halt meg. A sírja sem körülhatárolható pontosan, hiszen állítólag nem a síremléke alatt nyugszik a vîg poéta, s vele együtt dunsztosüvegbe zárva – ha még nem porladt el – egyik mûve. Debrecenben fellángoltak a viták sírkövének esetleges áttelepítésével kapcsolatban is...*

- Ez a városnak a belügye. Okosabb, ha ôk döntenek el, mit akarnak. Itt az volna a visszatetszô, ha valamiféle giccses vagy érdemtelen síremlékrôl lenne szó.

Lôrincz Sándor

Doni emlékmű

Magyarország 1941. július 27-én csatlakozott a Szovjetunió elleni háborúhoz. Az élelmiszer és nyersanyagszállítások mellett Kárpát-csoport néven mintegy 60 ezer magyar katona látott el megszállási feladatokat Ukrajnában. A németek követelésére, a magyar kormány frontra küldte a 200 000 fôbôl álló 2. hadsereget és 50 000 fô munkaszolgálatost. A magyar alakulatok a Don mentén mintegy 150 kilométeres frontszakaszon rendezték be védelmi állásukat. 1943. januárjában, a túlerôben lévô, több és jobb felszereléssel rendelkező szovjet csapatok megsemmisítô erejű támadást indítottak a magyar állások ellen. A hősies ellenállás ellenére a magyar csapatok súlyos veszteségeket szenvedtek. A védelmi harcokban megsebesült és elesett katonák mellett jelentôs áldozatokat követelt a visszavonulás is. A 2. magyar hadsereg egyéves tevékenysége alatt a hadmûveleti területen hozzávetôleg 125.000 fôt veszített, ezen belül az elesettek száma megközelíti az 50 ezret, amelynek közel fele 1943. január-februárjában vesztette életét. A Don kanyarban álló emlékkápolnát közadakozásból építették jó szándékú adakozók és támogatók 1993-ban a 2. magyar hadsereg és a mindenkor magyar halott katonák, áldozatok emlékére.

1999-ben került sor látványos gyász ünnepség keretében a Don-kanyarból haza hozott ismeretlen magyar katona újra temetésére.

Szöveg és fotó: Puskás Béla

IV. Országos Kegyeleti Konferencia

A konferencia fővédnöke Dr. Lomniczi Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság elnöke megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy az élők felelőssége, hogy milyen módon emlékeznek az áldozatokra, az ártatlanul kivégezettekre.

„Súlyos árnyék vetül napjainkban is a bíróságokra az 1956-os forradalmat követő koholt vádak alapján meghozott bírósági ítéletek miatt.”

A megnyitót követően Schneider Márta, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Államtitkár helyettese kapott szót, aki előadását egy Mikszáth Kálmán idézettel kezdte:

„Boldog nép, amelyiknek annyi hőse volt, hogy nem is emlékszik mindre!”

A nemzettudat formálásában nagyon fontos szerepe van a visszatekintésnek, az évfordulós megemlékezéseknek. A nemzeti évfordulók a múlttól szólnak, de a jövőnek üzennek. Az évfordulós ünnepségek lehetőséget teremtenek az értékeink felmutatására, az Európai Unión belül pedig a nemzeti identitás megőrzésére. Az anyagi lehetőségeink évente egy emlékvé meg szervezését teszik lehetővé. Ebben az évben József Attilára emlékezünk. Sajnos a költségvetési forrás mindig kevés az ünnepségekre az évfordulós megemlékezésekre, ezért is fontos az, hogy ezeket a rendezvényeket társadalmisítani kell. Nagyon fontos feladat elérni azt, hogy minél több ember vegyen részt ezeknek a rendezvényeknek a megszervezésében, lebonyolításában. A Nemzeti Kegyeleti Bizottságnak is fontos feladata, hogy felkarolja a helyi kezdeményezéseket. Befejezésül hangsúlyozta, hogy *„amelyik nemzet nem becsüli meg a nagy embereit, nem is érdemli meg azokat.”*

Dr. Schweitzer József nyugalmazott főrabbi, professzor a kegyeleti megemlékezések a zsidó kultúrában címmel tartott előadást. A bevezetőben hangsúlyozta, hogy „nem akar sebeket felszaggatni, de az áldozataikra méltó módon szeretnének emlékezni.

A diktatúrák nem becsülik a halottakat sem. A holtak megbecsülése együtt jár az élők megbecsülésével is. Az ember az Isten teremtménye, Isten arcának hordozója. Közös zsidó magyar örökségünk az Ószövetség, amelyben a halállal, a megemlékezéssel, a kegyelettel kapcsolatos szavak sokszor ismétlődnek.”

A kegyeletnek az elhunytak iránti tiszteletnek a zsidó emberek életében is nagyon fontos szerepe van. A közvetlen hozzátartozóját elveszített ember mentesül imakötelezettsége alól, ha halottjával foglalkozik. A zsidó embereket fehér gyolcs ruhában öltöztetik, majd fehér lepedőbe csavarják. A koporsó alsó lapját kivesszik, hogy a por a porhoz, a lélek az Istenhez visszatérjen.” Különösen fontosak a gyász külső jelei amelyeket részletesen ismertetett a hallgatósággal. Előadását Garai János lélekemelő szavaival zárta

„Csak törpe nép feledhet ős nagyságokat, csak elfajult kor hő elődöket. A lelkes eljár, ősei sírjához, s gyűjt fényénél új szövétneket.”

Jókai Anna, a Nemzeti Kegyeleti Bizottság elnöke „József Attilánk – a legmagányosabb társas lény” címmel tartott szívet melengető előadást. Az elmúlt évek és évtizedek arról is szóltak – hangsúlyozta, hogy minden társadalom és társadalmi csoport megpróbálta igazolni viszonyát József Attilához. *„Mindenképpen fontosnak tartom, hogy kiszabadítsuk József Attilát a proletárköltő kategóriából. Soha nem volt proletárköltő, a szó közkeleti értelmében, csak nagyon mélyen élte át kora nyomorúságát. József Attila Istenkereső ember volt Örökös keresése, küzdelme jellemző volt a huszadik század művészeire is.”* Felemelő és bensőséges szavakkal méltatta József Attila költészetét, emberi nagyságát és szellemi üzenetét az életről és az élet nehézségeiről.

Beszédét gyakran színesítette József Attilától vett idézetekkel. (2005 december 3-án a fiúmei sírkertben a Nemzeti Kegyeleti Bizottság szervezésében bensőséges ünnepség keretében avatták fel József Attila síremlékét.)

Dr. Katona Tamás történész Gróf Batthyány Lajos mártír miniszterelnökre emlékezett tárgyyszerű, ugyanakkor rendkívül érzelm dús szavakkal. Hangsúlyozta, hogy „Batthyányi Lajos egyszerre tudott forradalmár és határozott vezető lenni. Egységes kormányt tudott teremteni sok kiváló és tehetséges minisztereiből. „Nagy embernek az árnyéka is nagy, hangsúlyozta. Megdöbbenő, megrázó szavakkal ecsetelte Batthyányi Lajos utolsó napjait, óráit, a siralomházban töltött időt, kivégzésének körülményeit.

Dr. Batta András a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora a Bartók Béla emlékvé kapcsán beszélt Bartók Béla munkásságáról, mának szóló emberi és zenei üzenetéről.

Radnainé Dr. Fogarassy Katalin és Tóth Vilmos történész képes beszámolóban tájékoztatta a hallgatóságot a Nemzeti Kegyeleti Bizottság 2005-ös tevékenységéről. Hangsúlyozták, hogy a szűkös anyagi források ellenére ebben az évben is maradandó értéket mentettek meg és hoztak létre az utókor számára.

Dr. Jakabháziné Mező Mária, a Magyar Olimpiai Akadémia főtthkára a Magyar Olimpiai Akadémia hagyományörző tevékenységéről tartott színes előadást.

Dr. Andor Ferenc, a Vas Megyei Temetkezési Vállalat igazgatója világháborús emlékhelyekről és temetőkről tartott előadást a hallgatóságnak. Előadásában hangsúlyozta, hogy különösen az elmúlt években, évtizedekben jelentős erőfeszítéseket tesznek a katonasírok, katonatemetők megővésére. Különösen fontosnak tartotta azt, hogy a háborús emlékhelyek, emlékművek méltó helyei legyenek az évfordulós megemlékezéseknek.

Pruttkay János, a Belügyminisztérium Településüzemeltetési Iroda főmunkatársa a 2005. június 1-én hatályba lépett temetkezési jogszabályokról tartott előadást. A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény a hatályba lépése óta eltelt öt év igazolta, hogy a temetőkkel és a temetkezéssel kapcsolatos szabályok törvényi szintre emelése és részletes kidolgozása segítette a temetőfenntartó tevékenység ellátását, és a korábnál lényegesen tisztább helyzetet teremtett a temetkezési szolgáltatások piacán. A gyakorlati tapasztalatok azonban azt is igazolták, hogy a törvény fogalomrendszerében további pontosítások váltak szükségessé, elsősorban amiatt, hogy még élesebb határvonalat kellett húzni a temető-üzemeltetői és temetkezési szolgáltatói feladatok, illetve a temetkezési és az egészségügyi szolgáltatások körébe tartozó feladatok között.

Hangsúlyozta, hogy ezek a változások elősegítik a kegyeleti kultúra fejlesztését, a temetkezési szolgáltatók mindennapi tevékenységét.

Előadását követően a temetkezési szolgáltatások gyakorlati tapasztalatairól hangzott el három előadás.

Simóka Kálmánné dr. az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület Elnöke, majd Antal Ferenc a Magántemetkezési Szolgáltatók Országos Szakegyesület Elnöke és Puskás Béla a Dél-Dunántúli Temetkezési Egyesület Elnöke a jogszabályi változások gyakorlati tapasztalatairól tartott előadást.

Utolsó előadóként Dr. Szakály Sándor, a Nemzeti Kegyeleti Bizottság tagja a II. világháborús áldozatokról és emléküik megőrzésének fontosságáról beszélt.

Előadásában hangsúlyozta, hogy hősnek azt tekintjük, aki fegyveres küzdelemben valamilyen fegyveres behatás következtében veszíti életét. Áldozat pedig az, aki a fegyveres küzdelem során végtelenül veszíti életét. A hősök és áldozatok megérdemlik, hogy emléküket megőrizzük és részükre méltó emlékhelyről gondoskodjunk.

A résztvevők hozzászólásai során a temetkezési jogszabály módosításaival kapcsolatban fejtették ki véleményüket. Különösen kritikusan fogalmazott Poósné Kovács Andrea aki a jogszabály sértések kapcsán az önkormányzatok felelősségét hangsúlyozta.

A konferenciát Dr. Holló József a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Főigazgatója zárta, aki örömeinek adott hangot az színvonalas előadások iránt megnyilvánuló érdeklődés, valamint a hallgatóság létszámát tekintve.

Szöveg és fotók: Puskás Béla

Észrevételek a temetkezési jogszabályok változtatásával kapcsolatban

1. A szakmai szervezetek által kidolgozott – alaposan kiérlelt – módosító javaslatokat gyakran egyéni képviselői indítványok alapján változtatták meg.

2. Az elmúlt években ugrásszerűen megnőtt a hazavitt urnák száma. Az eddigi tapasztalatok szerint ennek elsősorban szociális okai vannak. A jogszabályi változtatásnak ez a pontja nem kellően átgondolt. A jogalkotó nem számolt a következményekkel. Ha a hazavitt urnák száma ilyen dinamikusan növekszik az ország egy temető lesz.

3. Szociális temetések száma ugrásszerűen nőtt. Ma már a temetések 4 %-a részben vagy teljesen szociálisan támogatott.

4. A koporsós temetések megtiltása ott ahol a talajvíz szint 2,5 méter mélységet eléri. (részletesen lásd a 14. oldalon)

5. Telephely engedélyeztetés ellentmondásossága. A bemutatott helyek, lerakatok, részlegek, egységes kezelése miatt a helyi jegyzők gyakran nem tudják, hogy milyen engedélyeket adjanak ki. (a törvény betű szerinti értelmezése szerint a bérházban lakó polgári szónoknak is kell telephely engedély). Nagyobb cégek esetében ez azt jelenti, hogy az engedélyt meg kellett kérni a központi telephelyre, a felvevő irodákra, részlegekre, lerakatokra.

6. Temető üzemeltetési díjak. A változtatásnak egy nagyon fontos előnye van: egyszerűbbek áttekinthetőbbek lettek a díjak. Ugyanakkor minden jó szándék ellenére a változtatások célját az önkormányzatok jelentős része nem érti (csak a szavak változtak ettől nem lett több pénz, sőt a temető-fenntartási díj bevezetésével jelentősen csökkentek a temető üzemeltetésére fordítható bevételek). Továbbra is arra készítetik a temetőtulajdonosok a temető üzemeltetőket, hogy a temetkezési szolgáltatásból származó többletbevételeik egy részét a temető üzemeltetésre fordítsák. Ez ugyan ellentétes az Európa Uniós jogszabályokkal, de pénz hiányában a belátható jövőben remény sincs a változtatásra. Amennyiben a tulajdonosok fedeznék a temető üzemeltetés költségét, jelentősen lehetne csökkenteni a temetkezési szolgáltatások díját. Ez valóban a lakosság egészét érintő (választási) döntés lenne. (becslések szerint 5 milliárd forintba lenne szükség.)

7. A temetkezési szolgáltatók elégedetlenek a temetkezési szolgáltatókra vonatkozó reklám-korlátozásokkal szemben. A kegyeleti szempontból érthető korlátozás tág teret biztosít a félrevezetésnek, a hazugságnak, a lakosság megtévesztésének.

8. Ellentmondásos az Alkotmány bíróság határozata alapján a jogszabályokban végrehajtott változtatás. A temetkezési szolgáltatók szerint a változtatás következtelensége miatt sem a temetőket üzemeltető, sem a temetkezési szolgáltatást végző vállalkozások számára nem jó.

Puskás Béla - Nyakas László

E & P

Minőség és választék

Az E&P Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. széleskörű hazai és külföldi termékekkel áll a megrendelői rendelkezésére. A koporsók mellett a kiegészítő kellékek maradéktalanul kielégítik a kegyeleti elvárásokat és hozzájárulnak a temetkezési szolgáltatás színvonalas és biztonságos végrehajtásához.

Kecskemét, Mária Krt. 24.
Telefon/fax: 06-76/328-869

KOMFEN

KEGYELETI TERMÉKEK
GYÁRTÁSA ÉS FORGALMAZÁSA

*Kellemes Karácsonyi
Ünnepeket és Boldog Új Évet
minden Kedves Ügyfelünkkel!*

6239 Császártöltés, Bajcsy-Zs. u. 19. Telefon: 06-78/443-037, 78/543-184
Fax: 06-78/543-180 e-mail: komfen@komfen.hu

Cigány emlékezés - Halottak napján

A cigány ember vendégségbe megy elhunyt hozzátartozója sírjához. A keresztény emberek számára esetenként megbotránkoztató viselkedésnek mély gyökerei vannak a cigányság szokás rendszerében. Az elhunyt hozzátartozó sírjánál az egész napos családi összejövetelek során elevenítik fel az elhunyt hozzátartozó érdemeit, mindennapi tetteit. A beszélgetés része az iszogatás és esetenként az elhunyt kedvenc zenéjének hallgatása. Kaposváron pár éve alakult ki az a szokás,

hogy a sírokra jelentős mennyiségű - többnyire rózsát - virágot helyeznek. Ennek a mennyisége általában 300 szál. Valószínűleg a cigányok számára fontos 3-as szám többszöröséről van szó. Az újkori szokás Dörömböző Ferenc régiségkereskedő halálát követően kezdett terjedni, amelyet ma már minden jelentős rom-ungró csoport átvett. Tehát újszokásról van szó, amelyet elsősorban a cigány családok közötti vetélkedés motivál.

Szöveg és fotó: Puskás Béla

Kegyelet halottainknak

Megemlékezés a szekszárdi temetőben

Mikor napunk álomra hajtja fejét száz és száz gyertya, mécses tölti be a szeretet fényeivel a temetőt, ahol kegyelet és örök béke vigyázza a végleg elmentek álmát, s emlékét.

Mennyi-mennyi virág, mely most megleti itt otthonát, szépségével mindannyiunk szívét betölti. S mit szimbolizál, mit jelent a sok krizantén, mit jelentenek a koszorúk? A koszorúk az élet folytonosságát, körforgását fejezik ki.

Egykor szerető kezek ültették el a magokat, majd megtörtént a csoda előbújt a kis növény. Ahogy minden ember születése is egy-egy kis csoda. Aztán a védelmező kezek felnevelték őket, ahogyan apa neveli fiát. Majd ápolták őket, ahogyan anya védelmezi két kezével, s életével gyermekét. Majd eljött a pillanat, mikor minden szál elszakadt.

Egykor búcsúzni jöttünk, most emlékezni, tisztelni a holtakat. Lelkiismeretünk szavára hallgatunk, amikor elmegyünk a temetőbe hozzátartozóink sírjához. Eme ünnep élők és holtak összetartozásának áhítatos kifejezője.

A temető - a holtak birodalma - addig létezik, ameddig az utódokban - bennünk - él a kegyelet érzése. És a harangok zúgása azt a reményt erősíti, hogy a szenvedő lelkek ekkor megpihenhetnek.

A temetés az emberi méltóság gesztusa, olyan érték, amely kultúránként változhat, de tartalmát, jelentését eltekintve egyetemes. Minden társadalom alapvető feladata, hogy az elhunytak részére méltó temetkezési helyről gondoskodjon. A temető nemcsak a sírok összessége, hanem közösségi hely is. Kapcsolat élők és holtak között.

E nemes hely emlékeztet minket a halottakra, s az ápolt sírok pedig rólunk, előkről tanúskodnak, a szívünkben élő kiszakíthatatlan szeretetről, a gondoskodásról halottaink iránt.

Sokszor járunk ide, vissza-vissza térünk, hogy megöntözzük a virágokat, gondoskodón letisztítjuk a faleveleket a sírról. Aztán megállunk, nézzük, ahogy munkánk gyümölcseként szép, tiszta lett a sír. Lelkünk ilyenkor megnyugszik és emlékezünk. Szólunk pár szót is szerettünkhöz: „Hiányzol mama!”, vagy „Bárcsak láthatnád, hogy megnőtték a gyerekek!” S beszélünk az elhunytakhoz, bármit is mondjanak mások! Mert a szívünkben ők még most is itt vannak.

A halottak csendes birodalmába virággal jövünk, szeretettel, tisztelettel, és emlékezéssel. Máskor is elzarándokolunk ide. Máskor is megállunk egy-egy sírnál, ahol a természet örök törvénye

szerint nyugszik az, aki miénk volt életében, és miénk marad holtában is. Máskor sem jöttünk üres kézzel, máskor is hoztunk pár szál virágot, kicsi csokrot, a köszönet, az emlékezés legszebb, legtisztább szimbólumát.

De az év egyik napján sem jövünk olyan megfoghatatlan, csodálatosan felemelő, ünnepélyes érzéssel szívünkben, mint halottak napján.

Mert jönnünk kell! A szívünk, lelkünk, emberségünk parancsa ez. Hiszen az elhunytaknak megadott tisztelettel az életet, az életet, magunkat is megtiszteljük.

A legtermészetesebb, legsajátosabb emberi tulajdonságok egyike az emlékezés. Ahogy sokasodik a múlt, ahogy egymásra torlódnak az évek, úgy fogyatkozunk, s leszünk egy-egy kedves, szívünkhöz közel álló társunkkal szegényebbek. Ma rájuk, az előttünk elmentekre, halottainkra emlékezünk.

Halottak napján emlékezünk a nagymamára, süteményeik illatára. Emlékezünk nevető, vagy olykor megfáradt szemekre, s ahol kezeink féltett kincsek voltak kezeikre. Emlékezünk a nagyapákra, játékos, vagy bölcs szavukra. Kik oly büszkék voltak ránk. Emlékezünk az édesanyákra, akik szemében a mi életünk ragyogott a leg-

szebben. Tudnunk kell, meg kell, hogy értsük, míg él anyánk, szeressük. Mert, ha eltaszít is mindenki, lyuk leszünk csak egy zsákon, nem találunk sehol támaszt, csakis édesanyákon! Emlékezünk az édesapákra, ahogy anyánkat szerette, s minket is, mindig igaz, s olykor szigorú szavára. Nem feledjük sosem, őrző tekintetét, s hogy értünk élte életét. Emlékezünk a testvérekre is. Nővérekre, fivérekre, s a lelkünk azt kérdezi egyre: „egy helyről születünk, egyszerre nőttünk fel, te mentél el előbb, és majd nekem is mennem kell. Emlékezünk tehát az előttünk élőkre, elődeinkre. De sajnos néhányunknak emlékezni kell az utódokra is. És nincs annál kegyetlenebb dolog a világon, mint arról álmodni, vajon mi is lehetett volna egy gyermekből.

Emlékezünk mi, az élők. Kik itt vagyunk még ezen a zajos világon. Különbözhetünk korban, nemből, foglalkozásban, lehetünk családtagok, rokonok, barátok, de november elsején, mindenszentek ünnepén egyek és egységesek vagyunk a könnyekben és a keserűségben. Egyek a felismerésben, hogy valakit, akit nagyon szerettünk, már nem ölelhetünk magunkhoz.

Püspöki Péter

A szeretet virágai és az emlékezés fényei

Halottak napja a kaposvári és a bólyi temetőkben Puskás BÉla fotóival

Kaposvár Keleti temető

Kaposvár Nyugati temető

Halottak napján

A temető, virágos erdő,
Ma mécsvilág a napsugár,
Zarándokol sok ember, mert bő
Termést gyűjtött a halál.

Áldoz halottainál
Sok özvegy, árva, bús kesergő,
S bánaton enyhülést kínál
A sóhaj, mely a szívből feljő,

Halottat idéz s újra él.
Ki utolsónak ment, s az első,
Kit rég takar a szemfedél.
Megtépzott fákról a szél

Zörgő levéllel földet ellep,
De viszontlátásban remél
Minden lélek a sírok mellett.
Gát István

Bólyi temető a Kápolnával

Sír a bólyi temetőben

Temetkezési szokások Svédországban

Az ős folyamán abban a szerencsében részesülhettem, hogy ellátogathattam a Skandináv – félsziget egyik gyönyörű országába, Svédországba. Sajnos az észak – európai úti célok kiesnek a kedvelt turista útvonalakból, így csak kevés magyar utazó látogat el ide évente, pedig látni és csodálni való itt is akad bőven, igaz az időjárás nem mindig kényeztető, de ahogy a helybeliek mondják: „Nincs rossz idő, csak nem megfelelő öltözék.”

Svédországi látogatásom fő célpontja, egy Stockholmtól kb. 200 km -re fekvő városka, Falun volt. Itt nyílt alkalmam betekintést nyerni a svéd temetkezési kultúrába, és ízelítőt kaptam a város és ezen keresztül Svédország temetkezési szokásairól.

Érdeemes tudni, hogy egy-egy nagyobb város köré ún. kommun szerveződik a környező településekből, tehát mindenben, legyen az akár a temetkezés is, nagyobb közigazgatási egységben gondolkodnak. A falusi kommunban mint megtudtam évente

átlagosan 5.000 temetést bonyolítanak le. Mint a nyugat –európai országoknál már megszokhattuk, itt északon is az urnás temetések aránya kimagasló, elsősorban jóval kedvezőbb ára miatt, ami 5.600 -15.000 svéd korona közötti (150.000 -400.000 Ft) , szemben egy koporsóssal, ami akár 20.000 - 22.000 koronába is kerülhet (540.000 – 600.000Ft). Az urnás temetések a helyi adatok szerint 95-96 %-ot tesz ki, a fennmaradó 4-5 % koporsós temetés. Ugyanez országos viszonylatban 85 – 15% - os arányt mutat, szintén az urnás elhelyezési mód javára. A hamvasztások lebonyolítására Falunnak saját krematóriuma van, Dalarna megyében egyébként még kettőt találhatunk Mora és Ludvika városokban.

A temetkezés lehetséges módjai a koporsós temetés esetén a földbe helyezés illetve a kriptás temetés, ez utóbbi egyébként meglehetősen ritka, bár erre is láttam egy nagyon szép példát. A faluni Norslund temetőben meglehetősen impozáns látványt nyújt egy

össkandináv stílusban épült sírbolt, „Ljunberg halma”, mely Erik Johan Ljunberg földi maradványait őrzi. Ő volt az egyik legelső ipari vezető az 1875 utáni 40 évben. Nyughelyén örökmécses ég.

A hamvasztás utáni hamvelhelyezésnek leggyakoribb módja az urnák földbe helyezése. A sírhelyek nem emelkednek ki a földből, így az urnás és a koporsós sírhelyek csupán annyiban különböznek, hogy a temető járdafelületeitől a koporsós temetések síremlékei távolabb, az urnáké közelebb esnek.

Lehetőség van az urna kolumbáriumban történő elhelyezésére is, de csak a nagyobb városokban, Stockholmban, Göteborgban, Malmöben találunk ilyen urnafalakat.

A hamvak elhelyezésének népszerű módja a Minneslund – ban (ligetecske) – közös emlékhelyen történő szétszórás, ami már néhány magyarországi temetőben szintén megtalálható temetkezési forma. Ez a temetkezési mód a későbbiekben nem igényel egyéni gondozást, hiszen a szépen gondozott park jellegű emlékhely fenntartásáról a temető üzemeltetője gondoskodik.

Különleges esetekben, külön engedély birtokában előfordulhat a hamvak szétszórása víz, vagy más természeti rész fölött is,

de alapvetően a mai svéd törvények előírják, hogy a hamvakat el kell temetni, és nem lehet hazavinni. A sírhelyek 25 évig ingyenesek, későbbi megváltásuk az egyházon keresztül intéződik. Vannak 1 személyes, de 2, 4, 6 és 9 személyes sírhelyek is, a legelterjedtebb a 9 személyes.

Ahogy a helyi temetkezési irodában megtudhattam, az elhunytakat minden esetben a kórházba szállítják, innen kerül az iroda által elszállításra, miután a halotti anyakönyvi kivonat elkészül, ez általában 3 - 5 nap. Ezek után még kb. 10 nap kell ahhoz, hogy a temetéshez szükséges ügyintézés elvégezzék, és megtartsák a temetést. Temetés csak csütörtökön, pénteken és szombati napokon van.

A temetési szertartást többnyire a templomban vagy kápolnában tartják, az istentisztelet egyben a búcsúztatás is. Az istentisztelet után tartják az úgynevezett „Minnestunden”-t ez szó szerinti fordításban az emlékezés ideje, mely a mi halotti torunknak felel meg. A legtöbb hozzátartozónak ez a legfontosabb a szertartásból.

A templomok mellett többnyire temetőket is találunk, melyek némelyike még ma is üzemel.

Helyi érdekességnek számít Falunban a Stora Kopparberg templom melletti temető mely ma is őrzi annak a Mats Israelssonnak a maradványait, aki 1677-ben a helyi bányában lelte halálát. 40 évvel később találtak rá és egy idős hölgy ismerte fel benne korábbi vőlegényét, aki 20 évesen lett a bányaszerencsétlenség áldozata. Testét a bánya vize tartósította, így a férfi ugyanúgy nézett ki mint 20 évesen.

Svédországi utam végéhez közeledve Uppsalába is ellátogattam, mely a királyok temetkezési helyeként vált ismertté. Gamla Uppsala, azaz Ősi Uppsala az egyik legismertebb történelmi hely az országban.

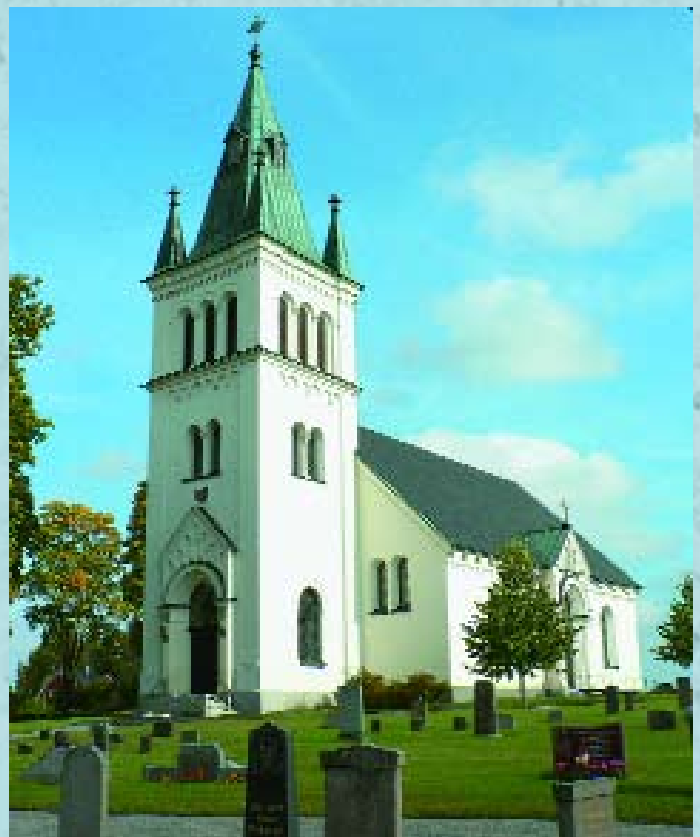
Kb. 1500 évvel ezelőtt temették ide a királyokat, és a viking időkben itt gyűltek össze pogány áldozati ceremóniákra. Egy 11. századi festő, Adam Bremens művei alapján tudták rekonstruálni a helyi múzeumban a korabeli pogány szertartásokat. A festő képein látható egy pogány templom, ahol emberi és állati áldozatokat mutattak be Oden, Thor, Frey és más északi istenek

csillapítására. A helyben feltárt sírhalmok alól vas, arany tárgyak, ajándékok, sisakok, különféle lovagi ruházatok, viking kellékek, fegyverek, ékszerek kerültek elő. Mindegyik halomnál más - más találtak, tehát mindenképp valamiféle rendszer szerint temették el az egyes halmok alá az elhunytakat.

Uppsala városában emelkedik az uppsalai dóm, mely számos kiemelkedő svéd személyiség véső nyughelye, többek között itt található Linné, a híres botanikus síremléke is.

Szöveg és fotó: Varga József

Az én angyalaim

Amikor szent este napjának délutánján, nagypapa kiöblítette a demizsont, tudtuk az öcsémrel, hamarosan indulunk. Mióta járnunk tudunk, azóta visszatérő szokássá vált, hogy az ünnepi asztalra szánt, féltve őrzött, legfinomabb borért, ami a pince leghátsó hordójában várakozott, ezen a délutánon mi hárman, nagypapa az öcsém és én mentünk el.

A pincesorok a falu fölött húzódtak, s ahogy a hetvenkét lépcsővel megbirkózva elértük a mi pincénket, a falu ott terült el a lábunk alatt. Az amúgy is festői szépségű kis falut, Alsónánát, minden oldalról dombok vették körül, s a vastag hótakaróba burkolózott házikók közül – mint felkiáltó jelek – kiemelkedett a két templomtorony. Addig gyönyörködtünk a vattafaluban, amíg fájni nem kezdett a lábunk. Nagypapa nem sürgetett bennünket, ez a mi hármunk délutánja volt. Aztán a présházban gyertyát gyújtottunk, s míg ő megtöltötte a demizsont, mi megpróbáltuk az öcsémrel az utolsó pár, mazsolává aszalódott szőlőfürtöt levarázsolni a kád feletti rúdról. Közben tele izgalommal percenként kérdeztük egymást: - szerinted közeledik már?

Mire hazafelé indultunk már erősen szürkült, s nagy pelyhekben hullt a

hó. Az utcákon, s a házak ablakaiban kigyulladtak a fények, melyek előtt ünnepi táncot jártak a csillogó hópihéek.

Ott álltunk a falu felett, jobbról-balról a nagypapába csimpaszkodva, miközben megkondult a harangszó, az esti istentiszteletre figyelmeztetve a völgyben fekvő házak lakóit.

A kéményekből füstkarikák szálltak az ég felé, s minden olyan volt, mint egy igazi karácsonyi képeslapon.

- Nagypapa, szerinted a mi karácsonyfánkat már meghozta a Jézuska? faggattuk öcsémrel. - Figyeljete nagyon, éppen most száll el a templom felett az a két angyalka, akit hozzánk küldött a Jézuska,- válaszolt nagypapa.

S mi igenis láttuk. Szőkefürtös hajuk volt, rózsaszín tüllruhájuk, s ezüstösen csillogó fehér szárnyuk. Kezükben pedig ott volt a mi karácsonyfánk.

Boldogan odatartottuk arcunkat a hópelyheknek, s izgatottan indultunk haza. Láttuk az angyalokat, akkor gyermekkorunkban, s látjuk ma is. Mert látni akarjuk.

Mert ha csak egy estére is, szeretnénk újra gyerekek lenni, várni a csodát, mert mindaddig eljön, amíg hiszünk benne.

„Apró hópelyhek az örömök”

- karácsonyi üzenet -

Abszolút boldogság pedig nem létezik. Boldog perceket, órákat, esetleg napokat megélhetünk, s nagy igazság, hogyha mindig boldogok lennénk, nem tudnánk mi az a boldogság. Így van ez jól, egyszer fenn, egyszer lenn.

Látjátok, ezért kellene az ünnepek. A megállásra, a visszaemlékezésre, a lelkiismeretünk számonkérésére. Az akarva, akaratlanul ejtett sebek begyógyítására, az akarva, akaratlanul kimondott szavak megbánására.

Aki nem vár nagy dolgokat az életében az boldog ember. Mert apró hópelyhek az örömök. Csodálatos, csillogó formákban kápráztatnak el bennünket, aztán elolvadva nyomtalanul eltűnnek. Nem, nem nyomtalanul.

Beépülnek a lelkünkbe, s tudunkon kívül erőt adnak, amikor életünk kereke lefelé tart. Beléjük csimpaszkodhatunk, velük emelkedhetünk fel, s minél több hópelyhek segít, annál hamarabb érezzük el újra a pillanatnyi, vagy tovább tartó boldogságot. Keressétek, gyűjtsétek a hétköznapi apró örömeit, élőlényekben és élettelen tárgyokban egyaránt, s raktározzátok el őket a nehezebb napokra.

S a szeretet ünnepén minden elraktározott hópelyhek öntetek szeretteitek lába elé, hogy megfürödhessenek a fényességben, s hogy érezzék annak minden melegét, puhaságát, simogatását.

Ti vagytok a hópelyhek. Ti vagytok az élet apró örömei, amelyek a szent napon ezerszeresen felnagyítódva eltakarják a

Mantex

*Boldog
Karácsonyt és
sikerekben gazdag
új évet*

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Esztendőt Kíván
Önök és kedves Családjának a*

 KARSOL

